

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет іноземної філології

*До 300-річчя з Дня народження
Григорія Савича Сковороди*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВОДИДАКТИКИ

**Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти
факультету іноземної філології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Випуск 4

Електронне видання

Харків – 2022

УДК 81'243
ББК 81.2
А 43

Редакційна колегія:

Подуфалова Т. В., канд. філол. наук, доцент, доц. каф. практики англ. усного і писемного мовлення, координатор з наук. роботи ф-ту іноземної філології (**головний редактор**); **Невська Ю. В.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. фонетики і граматики (**заст. головного редактора, відп. секретар**); **Князь Г. О.**, канд. філол. наук, доцент, декан ф-ту іноземної філології; **Кононова Ж. О.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. філології; **Кошечкіна Т. М.**, канд. пед. наук, доцент, доц. каф. нім. і романської філології; **Левченко Я. Е.**, докт. пед. наук, професор, проф. каф. англ. філології; **Перевозчикова К. А.**, голова СНТ ф-ту іноземної філології.

А 43 Актуальні проблеми іноземної філології і лінгводидактики [Електронне видання]: Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Вип. 4. 359 с.

У збірнику представлено наукові статті здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам іноземної філології та методики навчання іноземних мов.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів філологічних факультетів закладів вищої освіти.

УДК 81'243
ББК 81.2

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 11 від 16.11.2022 р.)

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2022

Колісник Олена. Чинник недиспозиційності предикатів у створенні смислу «страх» у художньому дискурсі	158
Колоколова Анастасія. Психологічні передумови розвитку «холодних» когнітивних умінь учнів старшої школи під час навчання діалогічного мовлення	161
Костенко Анастасія. Омовлення позитивних намірів у політичному дискурсі (категорія модальності)	164
Ластовєрова Марина. Основні причини використання ідіом у мовленні вищого класу британського суспільства	168
Лискова Марина. Метафоричне моделювання дійсності в дискурсі екологічного руху Англії	171
Лисянська Юлія. Мотиваційні типи назв американських компаній-виробників харчових продуктів	175
Майборода Марина. Автобіографічність роману Ф. С. Фіцджеральда «Ніч ніжна»	179
Майстрєнко Валентина. Вираження посесивності дієслівними моделями англійської мови (модель з <i>have</i>)	182
Мамєдова Крістіна. Проблема утворення та використання складних прикметників у сучасних засобах масової інформації на основі журналів “The New Yorker”, “The Spectator”	185
Мєленчук Вікторія. Модальність як дослідницька проблема в контексті комунікативної лінгвістики	189
Meheda, Margaryta. The Specifics of Neil Gaiman’s Worldview Represented in the Linguistic and World Mapping in the Novel “American Gods”	192
Мірошник Дар’я. Особливості вживання лексико-стилістичних засобів в оповіданнях В. Борхєрта	197
Молчанова Діана. Прагматичні характеристики англійського рекламного дискурсу	201
Мотрич Дар’я. Феномен архетипу в науці та літературі	205
Назарєвич Альона. Порівняння концепту “LOVE” у комедіях “The Way of the World” Вільяма Конгріва та “The Country Wife” Вільяма Вічерлі	209
Неводніча Вероніка. Специфіка хронотопу у творчості Дж. Уїнтерсон	214
Олексієнко Мілана. Реалізація комунікативних стратегій у дискурсі інтернет коментарів в онлайн журналі <i>MARTHA STEWART</i>	217
Ochkur, Kateryna. The Notional Component of the Linguocultural Emotional Concept of EXCITEMENT and Its Verbalization in 21st-Century English-Language Pop Song Lyrics	221

починає руйнувати їхній союз. Ніколь на деякий час повертається, а Дік шукає розради в ліжку та алкоголі.

Таким чином, як показано, роман «Ніч ніжна» можна вважати автобіографічним. Автором представлено на осуд читачів складне та багатогранне життя персонажів, сповнене проблемами, які не зручно обговорювати назagal. Усвідомлення автобіографічності дозволяє по іншому оцінити твір – як квінтесенцію особистого досвіду.

Література

1. Горішна Л. В. Портрет у романах Ф. С. Фіцджеральда «Ніч ніжна» та «Великий Гетсбі». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер.: Літературознавство*. 2013. № 4 (1). С. 25–35.
2. Фіцджеральд Ф. С. Дише ніжністю ніч. *Серія «AMERICAN LIBRARY»*. Київ, 2020. 382 с.
3. About *Tender is the Night*. URL: <https://www.cliffsnotes.com/literature> (viewed 2 September, 2022).
4. Luong, M. B. A Woman's Touch in F. Scott Fitzgerald's *Tender is the Night*: Pulling the Women Out of the Background. Office of Graduate Studies.
5. Office of Graduate Studies College of Arts and Sciences. Georgia State University. May, 2010. URL: https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1073&context=english_theses (viewed 15 August, 2022).

ВИРАЖЕННЯ ПОСЕСИВНОСТІ ДІЄСЛІВНИМИ МОДЕЛЯМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (МОДЕЛЬ З HAVE)

Валентина МАЙСТРЕНКО

Науковий керівник – доктор філологічних наук, доцент Я. Ю. Сазонова

У статті подано огляд сучасних підходів до вивчення граматичного значення посесивності. Перш за все, з'ясовано, що науковці розуміють під поняттям «посесивність»; що становить логічну основу для виявлення мовних засобів її вираження. Акцентується увага на універсальному характері цього значення та важливості виявлення його матеріалізації в різних мовах.

Ключові слова: *посесивність, X has Y, There is Y, система мови.*

The article contains an overview of modern approaches to the study of the grammatical meaning of possessivity. First of all, it is clarified what scientists understand by the concept of «possessivity»; what constitutes the logical basis for the identification of the verbal means of its expression. The emphasis is made on the universal nature of the meaning and the importance of identifying its materialization in different languages.

Key words: *possessivity, X has Y, There is Y, language system.*

Поняття посесивності, або володіння, є важливою філософською категорією. Ще Аристотель виділяв володіння як одну з десяти категорій буття (сутність, якість, кількість, відношення, місце, час, положення, володіння, дія, страждання). Будучи життєво важливим, поняття володіння отримувало мовне вираження вже у давніх мовах [6, с. 1]. **Актуальність** дослідження полягає у необхідності з'ясування засобів вираження різних граматичних значень у системі мови з теоретичною (аналіз мови як системи) і практичною (перекладацькі й методичні студії) метою [3; 4; 6; 7].

У лінгвістичній літературі існують дві основні тенденції тлумачення поняття посесивності: з одного боку, це поняття часто зводиться до поняття володіння, власності, а з іншого, має надзвичайно широке визначення, згідно з яким посесивність охоплює майже будь-які відношення між субстанціями, а іноді відношення між предметом і ознакою [4, с. 19]. І. Чанишева визначає посесивність як універсальну семантико-синтаксичну категорію, яка відображає такі відношення між двома об'єктами, коли один з них розглядається як елемент «персональної сфери» якого-небудь суб'єкта, або коли один суб'єкт має право на володіння, використання і розпорядження будь-яким об'єктом [6, с. 1].

Усі окремі відношення посесивності О. Селіверстова зводить до одного надзвичайного загального відношення, в основі якого полягає ідея, яку можна було б образно зобразити як «поширення» одного об'єкта (посесора, X-а) на інший чи на множину інших (те, чим володіють, Y-и). Слова «поширення», «поширити» не розуміють у цьому випадку як просторове накладання одного об'єкта на інші. Просторові зв'язки можуть лише супроводжувати посесивні відношення. Обраний термін вона пояснює через три основних типи відношень:

а) X «поширює» своє «силове» поле на Y, тобто Y знаходиться під владою X-а (наприклад, фізичною, моральною);

б) X «поширений» на Y фізично чи функціонально, тобто Y є частиною X-а чи частиною його існування;

в) Y несе у собі елемент посесора (має властивість, яка існує як відношення до посесора) [4, с. 21].

Автор звертає увагу на те, що ці відношення можуть перехрещуватися. Так, є такі денотативні відношення, які допускають різну інтерпретацію значення посесивності. Властивість може бути представлена як частина об'єкта (X-а), хоча можна вважати, що властивість не має самостійного існування і, отже, не може бути відділена від об'єкта і, як результат, не може знаходитися з ним у посесивних відношеннях. Така неоднорідність самої природи аналізованого значення дозволяє вже теоретично передбачити, що вони будуть зображатися посесивними мовними одиницями лише в деяких особливих умовах. До таких умов належить опередмечування властивості, що сприяє її представленню у якості «самостійного» явища [4, с. 21].

Лінгвістична категорія посесивності відрізняється від психологічної концепції цієї категорії, описаної Е. Фромом. Він вважає, що володіння і буття є основними способами існування людини [5, с. 45]. Поняття володіння Фрома значно вужче відповідного поняття у мовній системі. У концепції Е. Фрома

поняття володіння пов'язується з уявленням про накопичення речей, знань тощо і з оцінкою особистості в залежності від її матеріальної і нематеріальної власності, а не в залежності від властивостей цієї особистості. До цього поняття належить також уявлення про статичність, про відірваність особистості від постійної творчої діяльності, не пов'язаної з самоствердженням [4, с. 23]. Вказане поняття не може бути перенесене на трактування мовної системи. Дієслово *have* найчастіше означає просто зв'язок між об'єктом і простором чи між об'єктами і, таким чином, не означає діяльності. Крім того, мовна категорія посесивності, на відміну від концепцій Е. Фрома, не має обов'язково негативну конотацію. На думку вченого, вислів *У мене велика любов до вас* не має сенсу: «Кохання – це не річ, якою можна володіти, а процес, внутрішня діяльність, суб'єктом якої є сама людина. Я можу кохати, можу бути закоханим, але кохаючи, я нічим не володію» [5, с. 51]. З погляду лінгвістичних наук, кохання є почуттям, тобто елементом множини почуттів у психічному просторі людини, об'єкта X, яким останній може володіти, а володіння, у свою чергу, передбачає існування Y у цьому просторі [2, с. 117].

О. Селіверстова виділяє такі випадки представлення X як посесора почуттів:

- X може бути представлений як посесор, якщо Y – почуття, відчуття, стан і X – його носій. Наприклад, *He had a strange presentiment*;

- X може бути представлений як посесор Y-а, якщо Y – властивість (почуття може виступати в ролі властивості X-а) і X – його носій. Властивість – складова, хоча і нематеріальна частина X. Крім того, властивість підкорена своєму носію, як будь-яка частина підкорена цілому. Наприклад, *mother's kindness*;

- X – посесор Y-а, якщо Y – частина X-а, якою він (X) може управляти, підпорядковувати собі: *його душа* [4, с. 24-25].

Таким чином, число посесивних відношень обмежене, але всі вони підкоряються певним правилам: вони мають знаходитися у смисловому полі посесора, бути включеними у якість частини посесора чи частини його існування чи мати зв'язок через властивість, яка існує як відношення до посесора.

Основною екзистенційно–посесивною моделлю в англійській мові є конструкція «X has Y», яка несе інформацію про наявність, знаходження Y у просторі («Y in X-а»). Модель «X has Y» не тільки повідомляє про наявність Y-а, але й передбачає, що Y розглядається не сам по собі, а як член такої множини, інші елементи якої може мати X, хоча і необов'язково їх фактично має.

Для аналізу конструкцій типу «X has Y» істотне значення має та ознака, яка трактується як знаходження об'єкта у просторі. На думку О. Бондарка, ознака «знаходження у просторі» є елементом мовного змісту саме конструкцій типу «X has Y», яка безпосередньо не представлена у значеннях мовних одиниць. Але можна вважати, що семантичний зміст «наявність, знаходження об'єкта у просторі певної особи» впливає зі значення «особа володіє об'єктом».

У конструкціях типу «He has» істотне значення має феномен транзитивності. Посесивність представлена так, наче особа розповсюджує

відношення володіння на об'єкт. Еміль Бенвенист, у свою чергу, називає дієслово *мати* псевдотранзитивним: «Між суб'єктом і об'єктом дієслова *мати* не може існувати відношень перехідності, коли дія переходить на об'єкт і видозмінює його. Дієслово *мати* не виражає процес» [1, с. 211].

Крім того, речення, побудовані за моделлю «X has Y» можуть відповідати і фразам зі словом *be*: *There is no responsibility in you*. Вживання цієї моделі має місце, якщо Y інтерпретується як щось самостійне, окреме від X-а, лише існуюче в ньому. Таким чином, хоча Y не є об'єктом володіння X-а, результат і наслідки його наявності входять до сфери посесивності X-а.

Зважаючи на огляд існуючих точок зору на вираження граматичного значення посесивності, перспективним вважаємо вивчення характеру співвідношення між моделями «There is Y» і «X has Y» і різниці вживання цих конструкцій у текстах.

Література

1. Бенвенист Э. Глаголы «быть» и «иметь» и их функции в языке. Общая лингвистика. Москва: Прогресс, 1974. С. 203–224.
2. Бондарко А.В. Теория значения в системе функциональной грамматики: На материале русского языка. Рос. Академия наук. Ин-т лингвистических исследований. Москва: Языки славянской культуры, 2002. 736с.
3. Медвідь М. М. Формальне й семантичне варіювання моделі There – V – N (mod) – L у сучасній англійській мові: Автореф. дис. ...канд.філол.наук. Харків, 2003. 19 с.
4. Селиверстова О. Н. Контрастивная синтаксическая семантика: Опыт описания. Москва: Наука, 1990. 150 с.
5. Фромм Э. Иметь или быть? Москва: Прогресс, 1986. 238 с.
6. Чанишева Г. А. Посесивні дієслова в англійській і німецькій мовах: Автореф. дис. ... канд.філол.наук; Донецк.нац.ун-т. Донецк, 2000. 20 с.
7. Zaluzhna, O. O. On possessive semantics in privative verbs (the evidence from English and Ukrainian). *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. Вип. 35–36, 2018. С. 15–22.

ПРОБЛЕМА УТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СКЛАДНИХ ПРИКМЕТНИКІВ У СУЧАСНИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ОСНОВІ ЖУРНАЛІВ “THE SPECTATOR” ТА “THE NEW YORKER”

Крістіна МАМЕДОВА

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент А. В. Будко

Стаття присвячена дослідженню старих та нових методів утворення та вживання складних слів, а точніше прикметників в сучасних британських та американських засобах масової інформації на основі журналів “The New Yorker” та “The Spectator”. Розкриває особливості функціонування прикметників в зарубіжних газетах та журналах.